

PONĘTA (13) *sb f*

o *prawdopodobnie jasne* (tak w po-); a *jasne*.

sg *N* ponęta (3). ◇ *G* ponęty (2). ◇ *A* ponętę (3). ◇ *I* ponętą (5). ◇ [*pl I* ponętami.]

Sł stp notuje, Cn brak, Linde także XVIII – XIX w.

1. *Przynęta, pokarm wkładany do siodeł lub nakładany na wędkę w celu zwabienia zwierząt* (10) : Inesco – Ponętę daię, ofłukuię *Calep* 530; *Inefcare* ieft to fłowo ptáľznicze. *Inefcare aues*: Ponętę fypác ptakom żeby ie łatwiey połowić. *KlonWor ded* **3; *Dziwuyże* fię tu ptakom z infzymi źwierzęty/ Ze częfsto gárdło dáią dla márney ponęty. *KlonWor* 27, 55; [A ielzczę lepiey gdy ptakom dařz ponętę tu y owdzie po iednym źiarnku fypiąc áże do klatki *Cresc* 1571 636].

W porównaniach (3): *mnima człowiek/ áby tákowe złe ludzi náturá/ nářchwał dla tego przyiemne fтворzyłá/ żeby łatwiey gładką twarzą/ iáko myfliwcy ponętą ptaki/ zdradzić mogli. GórnDworz* L14v; *CzechEpPORz* **4; *Ktorego [lichwiarza] dobrodźieyřtwo ieft iáko ponętá: Bo tą vbogie ludzi połowi do řzczętá: Iáko ptáľznik Cietrzewie/ czubáte czeczotki Iáko Sářny myřliwiec/ y rybołow płotki. KlonWor* 75.

W charakterystycznych połączeniach: marna ponęta; ponętę dawać, sypać; obracać się za ponętą.

Przen (3) : *Druga [posługa = źart] ieft/ kiedy ktho nágotowawřzy řidło/ ponętą przywiedzie kniemu/ iź fię řam człowiek vłowi. GórnDworz* S4.

a) *To co kusi, nęci* (2) : *Ieden [puřcił się w rzekę wplaw] dla zysku y dla márnych grořzy/ Drugi teź k woli kráďżionej rořkofzy/ Gdy záyřżał okiem prętką chucią zięty/ Wdźięczney ponęty. KlonFlis* C3; *A ponętá nie infza ieft/ iedno chytróřć/ twarzyczká y mowká łágodna/ vgadzánie y ćierpliwořć/ zálecenie towáru choćia złęgo KlonWor ded* **3.

[*W porównaniu: á iáko rybá pod nářtrogą wędę/ tháky [lege: tak i] mizerny řwiát pod tymi łákociámi y ponętámi zátráćenie bierze y połyka. GrzegŻarnPos* 1597 3/707 (*Linde*).]

2. *Zachęta* (3) :

ponęta do czego (2): *Komiećić nam to y řzkuty řpráwiły Y nas w ták márne vřtáty wpráwiły/ Táknam dodały do złęgo ponęty Morřkie okręty. KlonFlis* C4v; *KlonWor* 41.

Szereg: »podźoga, ponęta« (1): *Zle wychowane dzieci/ zuchwáłe chłopiętá; Podźogá do niecnoty/ do złęgo ponętá. KlonWor* 41.

Wyrażenie przyimkowe: »za ponętą [czyjá]« (1): *bo się řpodziewa, że nie w řwą řamę nadzieję, ale řnadź za ponętą czyjá řflanci tego fię waźyć mieli Diar* 22.

Synonimy: 1. *wab*; 2. *pobidka, pobudka, pobudzenie, podniata, podźoga*.